

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

УДК 338.43:334.72

Афендікова Н.О.

канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Стихийний характер структурних зрушень в економіці нашої держави в процесі реалізації реформ найбільш руйнівню проявився в продовольчому комплексі. За останні десятиліття в аграрному секторі країни відбулися значні зміни: сформувалося багатокладне сільське господарство з різноманітним організаційно-правовим форм, спостерігаються глибокі зміни в структурі виробленої продукції, у виробничій структурі підприємств, зросла значимість фермерських господарств та особистих підсобних господарств у виробництві сільськогосподарської продукції. Сільське господарство в Україні має величезний і досі нереалізований виробничий потенціал. При цьому значна роль в його освоєнні і пристосованості до сучасних умов господарювання належить суб'єктам малого підприємництва, які є основою стабільної сільської економіки.

Підвищення ефективності сільського підприємництва-багатовимірний і багатоаспектний процес, який слід розглядати з позицій сукупності соціальних та економічних цілей розвитку, а саме: економічної стабільності за допомогою створення умов для задоволення потреб сільських підприємств в факторах виробництва; забезпечення широкої економічної бази зайнятості сільського населення; підтримки сільських підприємств, які вміють працювати в ринкових умовах, тобто з урахуванням ризиків.

Для підвищення конкурентоспроможності регіонів треба приділяти увагу кластерним організаціям, які передбачають взаємодію організацій, які входять до основного технологічного ланцюжка, де присутні загальні економічні інтереси. Під час створення кластера, який включає в себе сільськогосподарські виробничі організації та великі переробні підприємства, наукові і освітні організації, підприємства фінансової інфраструктури, треба розвивати взаємозв'язки між ними, які значно прискорюють розвиток всього кластера. Кластери, засновані на інноваційній складовій, сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності сільського підприємництва.

При зіставленні виробництва основних видів продукції переробних підприємств до входження їх в кластер і під час його утворення виробництво збільшується за всіма видами продукції, найбільше збільшення відбувається за рахунок інноваційних вкладень.

З метою вдосконалення форм і механізмів державної підтримки сільського господарства необхідно використовувати методику розподілу бюджетних субсидій для сільськогосподарських організацій не за напрямками діяльності, а диференційовано для кожного господарства з урахуванням розширеного і простого відтворення. Дана методика дозволить об'єктивно оцінити потреби в субсидіях сільськогосподарських організацій. Для малих форм господарювання необхідне застосування механізмів фінансування за допомогою прямого субсидування господарств за конкретними напрямками.

Визначено, що сьогодні найбільший вплив здійснюють організаційні чинники, які впливають на сталий розвиток сільськогосподарського виробництва різних форм господарювання: організаційно-правова форма організації, розмір господарства, організація системи управління (здатність керівництва до інновацій), рівень оплати праці, розвиток маркетингової і логістичної діяльності, кооперативна і некооперативна взаємодія з реалізацією продукції, участь в інтегрованих формуваннях (агрохолдингах, кластерах).

В сучасних умовах слід розвивати сільськогосподарську кооперацію та інтеграцію для вирішення проблем виробництва, переробки та продажу сільськогосподарської продукції та отримання доходів відповідно до економічного внеску кожного учасника до кінцевого продукту. Формування розгалуженої мережі споживчої кооперації сприяє розширеній діяльності малих форм господарювання, зростання ділової активності сільського населення, зниження безробіття.

Найбільш перспективним у цьому процесі є створення багаторівневої споживчої кооперації або розвиток на регіональному рівні некооперативної взаємодії. Головною перевагою даних моделей є гарантовані ринки збуту сільськогосподарської продукції.

Пріоритетним напрямком, що сприятиме сталому функціонуванню аграрної економіки, стає в сучасних умовах розвиток інтеграційних процесів. Одним з перспективних, найбільш інноваційно розвинених інтегрованих формувань є агрохолдинг, що забезпечує реалізацію переваг масштабу виробництва, мінімізацію конкуренції для учасників об'єднання, значну централізацію капіталу, виділення провідної ланки (економія управлінських витрат).